Nr. 31.

Warszawa

$\frac{\text{24 lipca}}{\text{5 sierpnia}}$ 1868 r.



Wychodzi w każdą środę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Mowa tronowa angielska, wystosowana z powodu zamknięcia posiedzeń parlamentu, śpiewa hymn pokojowy i obiecuje utrzymywać jak dotąd pokojową politykę. Jeżeli jednak według p. Dizraeli'ego, stan Europy pozwala na bezwarunkowe utrzymanie pokoju, to kwestja ta na lądzie stałym wcale tak różowo nie wygląda. Rozdrażnienie w stosunkach politycznych widoczne jest przy podniesieniu każdéj, choćby najdrobniejszéj kwestji, nieufność widoczna na giełdach i w bilansach bankowych. Interpelacja jenerała Lamarmora w Izbie włoskiéj i odczytanie noty pruskiéj z r. 1866, drażliwéj dla Włoch i Austrji, samą swą niewczesnością uderzyły uwagę powszechną, zwłaszcza w Berlinie; widzą w tém wystąpieniu sprężynę polityki francuskiéj, wymierzoną na zobojętnienie starań pruskich o zbliżenie z Florencją i Wiedniem.

Flegmatyczne usposobienie gabinetu angielskiego niezupełnie harmonizuje z militarną postawą Europy, a szczególnie Prus i Francji.

Dziennik *Constitutionnel* wpiera w rząd angielski, jakoby on chciał brać czynniejszy udział w sprawach europejskich,—a to z powodu interpelacji w Izbie co do projektowanego przymierza Francji z Belgją, Holandją, a może i Szwajcarją, — pochwalając ironicznie, że porzuca niedołężną politykę odosobnienia, tak długo pozorowaną maską liberalizmu; ostrzega tylko, że chcąc się mieszać do spraw stałego lądu, trzeba się zastosować do nowych warunków. P. Girardin w *Liberté* głosi rychłą wojnę i przepowiada że Francja będzie miała swego Bismark'a.

Parlament włoski, już zmęczony, nie będzie mógł zająć się nowemi projektami systemu poboru podatków i systemu rachunkowości. Ważne te przedmioty muszą pozostać do przyszłéj sesji; teraz zaledwie projekt tabaczny przeprowadzony będzie. W projekcie tym komisja Izby zaprojektowała pewne zmiany: skrócenie terminu dzierżawy na 15 lat i rozdział czystego dochodu pomiędzy skarbem i spółką—przez pierwszy okres 5-letni w stosunku 40%: 60%, przez drugi — 50 : 50, przez trzeci 60 : 40.

Pozostaje zresztą jeszcze jedna ciekawa praca Izby włoskiéj: badania nad kwestją kursu przymusowego. Sprawozdawcą komisji jest p. Cordova, człowiek zdolny i z przedmiotem obeznany.

Austrjacki minister finansów ułożył budżet na rok 1869, który ma przedstawiać zupełną równowagę, bez pożyczek i nowych podatków. Wiadomość ta usposobiła najkorzystniéj giełdy wiedeńską i frankfurcką.

Na giełdzie warszawskiéj nie notujemy żadnéj ważniejszéj zmiany.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 27 lipca—1 sierpnia 1868 r.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Poniedz. 27 lipca	Wtorek 28	Środa 29	Czwar. 30	Piątek 31	Sobota 1 sierp.	Stosunek do równi na 100
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie:									
Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	.	78,75	.	.	78	.	78
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup..	4	75	.	.	.	.	102,50	.	136 2/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup	5	45	.	.	.	.	51,25	.	113 5/6
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27	.	90
„ „ „ *B* (z. 200)	5	30	.	.	.	.	32,75	.	109 1/6
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	.	.	.	.	*58	.	*58
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	67,83	67,67	67,60	67,50	67,67	67,83	67 5/6
kupon............	.	.	.	.	.	.	.	0,67 7/9	.
Ruskie:									
5-ta pożyczka (500)............	5	100	.	.	.	.	80	.	80
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	131	131	131	131,25	132	131,75	131 3/4
„ „ z 1866 r......	5	.	131,75	132	131,75	131,75	131,75	132	132
Metaliki (300) lutowe	4	100	100,17	100,17	100,17	100,17	100,33	100,33	100 1/2
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,25	100,33	100,33	100,33	100,33	100,33	100 1/2
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	.	.	.	.	84,33	.	84 1/3
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie:									
Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	83,08	83,30	83,10	83,33	83,25	83,17	83 1/6
„ „ „ ser. 2	4	100	77,08	77	77,17	77,25	77,42	77,17	77 1/6
kupon............	.	.	.	.	.	.	.	0,43 1/3	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	*67,25	*112 1/2
„ „ W-B. (100. 150) ...	4	100	60,17	.	60	60	60	60	60
„ „ Teresp. (100).....	5	100	88,50	89	88,50	89	89	89	89
Obligacje „ „	5	100	88,50	88,50	88,50	88,50	88,50	88,50	88 1/2
Akcje „ Łodzk. (100).....	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus.:									
Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	123,50	.	98 4/5
Obligacje „ „	4 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin.......(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	108,15	108,15	108,15	108,15	108,37 1/2	108,60	116 9/10
Gdańsk....... (100) „	.	92,857	.	.	.	108	108,22 1/2	.	116 1/2
Hamburg.....(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	163,95	.	.	116 3/4
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	7,39	7,39	7,40	7,41	7,42	117 1/2
Paryż........(Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	88,05	88,20	.	88,35	88,50	117 2/3
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,857	96,97 1/2	97,05	96,60	96,60	96,75	96,90	104 1/2
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	99,75	.	.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał..............	.	5,15	.	.	.	.	6,05	.	117 1/2
Napoleondor..............	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski..........	.	3	.	.	.	.	3,45	.	115
Rubel srebrny............	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski............	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.
bankowa:	6%	2	2 1/2	4	4	2 1/2	3
giełdowa:	—	1 (1 1/2)	1 3/4 (2 1/4)	4	2 3/4	1 3/4 (2)	3

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 25 lipca	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub. (—)	w d. 1 sierpnia
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.950.594, 60	+ 232.500, 25½ — 187.870, 10½	1.995.224, 75
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	314.030, 81½	+ 27.627, 79½ — 27.855, 13	314.503, 48
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	254.201, 04½	+ 18.874, 98½ — 10.393, 69	262.682, 34
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	1.521, 33½	+ 4.307, 76 — 3.423, 42	2.405, 67½
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	666.292, .	+ 18.782, . — 29.717, .	655.357, .
3. „ na zast. towarów (a) wełny .	370.299, 79	+ 714, 60 — 24.974, 60	346.039, 79
3. „ na zast. towarów (b) in. tow.	294.213, 23½	+ 103, 83 — 10.593, 83	283.723, 23½
4. „ „ kosztowności	793.192, 08½	+ 10.804, 45 — 6.013, 60	797.982, 93½
5. Otwarte kredyta	4.582.706, 68½	+ 1.076.982, 18½ — 674.348, 97½	4.985.339, 89½
6. Kasa: Monety srebrne	2.618.473, 86½	— 4.687, 17	2.613.786, 69½
6. Kasa: „ złote	43.841, 27½	.	43.841, 27½
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	885.670, .	— 35.370, .	850.300, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	1.513.363, .	— 338.099, .	1.175.264, .
Łącznie (6)	5.061.348, 14	— 378.156, 17	4.683.191, 97

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 23/24 lipca 1868 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n	k ó w
Fundusz metaliczny	1.218 456652	551.933350
Portfel	416.050084	410.010325 (Portfel i Zaliczenia razem)
Zaliczenia na złoto i rozm.	58.695700	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	79.419900	365.359850
Dług skarbu i inne wart..	161.883255	375.000000
	1.934.503591	1.702.303525

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	k ó w
Bilety w obiegu	1.274.085975	612.277750
Przekazy z term. kilkod.	39.021779	13.136125
Rachunki bieżące prywatne	370.968958	551.934300
Rachunki bieżące skarbowe	18.619919	78.498100
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk razem)
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	
Inne bierniki	42.262184	82.632250
	1.934.503591	1.702.303525

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Taryfa międzynarodowa w przewozie między Francją i Rosją.**

W epoce obecnéj, kiedy kwestja przewozu (osób i towarów) stawi się nader poważnie, jako czynnik wolnego handlu, a nawet ruchu społecznego i ogólnéj cywilizacji, drogi żelazne przyczyniają się głównie do wytworzenia ducha stowarzyszenia międzynarodowego, solidarności powszechnéj. One to przedewszystkiem wywracają z gruntu średniowieczne urządzenia celne. Pewne administracje dróg żelaznych, pojmując to ważne ich zadanie, porozumiewają się w celu ustanowienia taryf jednostajnych krajowych, a nawet międzynarodowych. Tak np. we Francji istnieje układ pomiędzy trzema kompanjami: północną, paryską (ch. de ceinture) i morza środziemnego,—w skutek którego, na całéj przestrzeni między Calais i Marsylją, przewóz towarów odbywa się podług jednostajnéj taryfy i za opłatą jednorazową, uiszczaną, stosownie do woli, w miejscu wysłania lub odbioru.

Staraniem kompanji kolei północnéj podobny system przewozu urządzony został między Francją a Rosją przez Belgję i Prusy. Łatwo sobie wyobrazić trudności jakie tu były do pokonania. Trzy są elementa taryfy—waga towaru, długość drogi i koszta przewozu,—które w różnych krajach obliczane są na rozmaite jednostki: tak, we Francji liczą na tonny, kilometry, franki;

w Belgji—na tonny, lieues, franki; w Prusach — na łaszty, mile, talary; w Rosji na pudy, wersty, ruble. Otóż w widokach ułatwienia stosunków handlowych, trzeba było regulować wszelkie opłaty do wag, miar i monet, używanych w miejscu przeznaczenia transportu. Nadto kwestja tak subtelna waluty i miany, z każdym dniem ulegających zmianie, nadzwyczaj rzecz skomplikowała.

Wszystkie te trudności zostały nakoniec przezwyciężone i od roku taryfa międzynarodowa weszła w wykonanie: towary mogą być expedjowane bezpośrednio z jakiéjbądź stacji sieci dróg francuskich do jakiéjbądź stacji sieci dróg ruskich, i na odwrót; opłata zaś, za pomocą dowcipnéj kombinacji rachunkowéj, przy expedjowaniu z Rosji obliczona na ruble, po przybyciu towaru do Francji zredukowana jest na franki, i na odwrót.

Towar wysłany z Francji do Rosji, przebiega dziesięć linij zarządzanych przez tyleż rozmaitych kompanij i administracij, które układ przyjęły i podpisały,— a mianowicie:

1. Wielkie Towarzystwo dróg żelaznych ruskich;
2. Dyrekcja królewska drogi ż. Wschodnio-pruskiéj;
3. — dr. ż. Berlin—Potsdam—Magdeburg;
4. — — Magdeburg—Halberstadt;
5. — — Bruńświckiéj;
6. — — Hanowerskiéj;
7. — — Kolonja—Minden;
8. Towarzystwo dr. ż. reńskiéj;
9. Dyrekcja dróg ż. belgijskich;
10. Kompanja dróg ż. Północnych we Francji.

Pomimo takie kombinacje, taryfa rusko-francuska ułożona jest z taką prostotą, że łatwiéj obliczyć koszta przewozu z Paryża do Petersburga niż z Calais do Marsylji. A jednak odległość między Petersburgiem i Paryżem wynosi 2815 kilometrów, z których

w Rosji......	894 kil.
w Niemczech.	1511 „
w Belgji.....	169 „
we Francji...	241 „

Skutkiem tych ułatwień, w handlu pojawiają się przedmioty o jakich dawniéj nie myślano; tak np. na targu centralnym żywności w Paryżu pojawia się zwierzyna mórz północnych. Ale nierównie donioślejszym faktem jest dowóz lnu z Rosji do wielkich fabryk północnéj Francji. Wiadomo że len stanowi jeden z ważniejszych płodów rolnictwa ruskiego: w całéj prawie Rosji europejskiéj i w części Syberji, len uprawiany jest w znacznych rozmiarach, — częścią dla siemienia (w południowych i południowo-wschodnich gubernjach), a częścią dla włókna (w g. środkowych, północnych i zachodnich). Ilość tego ostatniego wytworu, według obliczenia komisji ruskiéj ostatniéj wystawy paryskiéj, wynosi obecnie 2 miljony centnarów metrycznych. Otóż dotąd len przychodził z Rosji do Francji przez Rygę tylko w letnich miesiącach, bo nawigacja na Baltyku przez połowę roku ustaje, a przewóz po drodze żelaznéj, z powodu utrudnień i wysokości taryf, był niedostępny. Dziś dostawa trwać może bez przerwy, a koszt przewozu z Rygi do Lille (2.280 kilometrów) wynosi za 100 kilogramów 13 fr. 39 cent. Zapłaciwszy tę sumę, negocjant nie potrzebuje wiedzieć, że ona się rozdziela w sposób następujący: dla dróg żel. ruskich 3 fr. 75 c., dla niemieckich 8 fr. 72 c., dla belgijskich 72 c., dla francuskiéj dr. ż. północnéj 20 c.

Oprócz uproszczenia taryfy, ważną dla handlu okolicznością jest solidarność odpowiedzialności. Reklamacje wszelkiego rodzaju, podane do administracji miejsca wyprawienia czy też przeznaczenia, zarówno skutek swój osiągają i reklamujący nie wchodzi w rospoznanie, na którą z dziesięciu administracij spada odpowiedzialność w razie zatraty, uszkodzenia i t. p.

Pewność, szybkość i taniość przewozu wpłyną bezwątpienia na stopniowy rozwój ruchu handlowego między dwoma wielkiemi mocarstwami; dziś nawet są już widoczne rezultaty.

Taryfy międzynarodowe są krokiem do urzeczywistnienia wielkiéj idei *taryfy powszechnéj*, jednostajnéj,— do któréj drogę oczyszcza obecna agitacja na korzyść ujednostajnienia miar, wag i monet.

— **Nowa taryfa celna ruska.** Ukazem Najwyższym z d. $^{5}/_{17}$ lipca r. b. zatwierdzoną została i do wykonania polecona nowa taryfa celna dla handlu europejskiego, mająca obowiązywać od 1 stycznia 1869 r. na wszystkich komorach Cesarstwa i Królestwa Polskiego. Jednocześnie uchylają obie 5%-we opłaty dodatkowe, ustanowione w latach 1858 i 1861. Ministrowi finansów pozostawiono uczynić wniosek do Rady Państwa o zastosowaniu nowéj taryfy do portów czarnomorskich kraju Zakaukazkiego.

— **Droga żelazna Moskiewsko-jarosławska.** W d. $^{7}/_{19}$ czerwca r. b na przedstawienie Komitetu ministrów, Najwyżéj zatwierdzoną została ustawa Towarzystwa kolei mosk.-jarosławskiéj. Część téj linji—od Moskwy do osady troicko-sergiewskiéj—długości 66 werst już istnieje. Idzie teraz o jéj przedłużenie do Jarosławia—na werst 196, z odnogą do Wołgi przy Jarosławiu—w. 4. Razem długość linji wynosić ma w. 262, a z odnogą 266. Za lat 3 ruch na całéj linji ma być otwarty; na wypadek wojny lub innéj ważnéj przeszkody w budowie, termin się podwaja. Gdy dochód dojdzie do 9000 rubli na werstę, rząd może zażądać zbudowania drugiéj kolei.

Kapitał Towarzystwa składają: a) wartość już zbudowanéj części linji = 4.307881 rubli kredytowych, i b) 12 miljonów rubli metalicznych, do zrealizowania przez wypuszczenie obligacij (po 16 f. st. = $107^1/_2$ tal. prus. = 188 guld. holend. = 400 fr. za 100 rubli). Od tego kapitału zakładowego 12 m. r. rząd poręcza 5% czystego dochodu i o $^{1}{}^{3}$% na umorzenie, czyli rocznie sumę 615.600 rubli Poręczenie to obowiązuje od dnia wypuszczenia obligacij.

Okres nadania 75 lat. Ustąpienie w inne ręce może nastąpić tylko za zezwoleniem rządu. Po latach 20 od dnia zatwierdzenia ustawy, rząd ma prawo wykupu w każdym czasie; po upływie zaś całego okresu, z dniem 29 maja (11 czer.) 1943 r. kolej z przynależnościami, budowlami i taborem staje się własnością rządową.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.